

Брюксел, 31.5.2018 г.
COM(2018) 413 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects the COM (2018) 413 final of 23.5.2018

Concerns all languages versions

Level of sensibility removed from the cover page

The text should read as follows:

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно националната програма за реформи на Латвия за 2018 г.

и съдържаща становище на Съвета по програмата за стабилност на Латвия за 2018 г.

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно националната програма за реформи на Латвия за 2018 г.

и съдържаща становище на Съвета по програмата за стабилност на Латвия за 2018 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики¹, и по-специално член 5, параграф 2 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия²,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент³,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

- (1) На 22 ноември 2017 г. Комисията прие годишния обзор на растежа, с което постави началото на европейския семестър за координация на икономическите политики за 2018 г. Тя надлежно взе предвид Европейския стълб на социалните права, провъзгласен от Европейския парламент, Съвета и Комисията на 17 ноември 2017 г. Приоритетите на годишния обзор на растежа бяха одобрени от Европейския съвет на 22 март 2018 г. Въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на 22 ноември 2017 г. Комисията прие и Доклада за механизма за предупреждение, в който Латвия не е посочена като държава членка, за която ще се извърши задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, която беше одобрена от Европейския съвет на 22 март 2018 г. На 14 май 2018 г. Съветът прие препоръката относно икономическата политика на еврозоната (наричана по-долу „препоръката за еврозоната“).

¹ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

² COM(2018) 413 final.

³ P8_TA(2018)0077 и P8_TA(2018)0078.

- (2) Като държава членка, чиято парична единица е еврото, и с оглед на тясната взаимоотноовързаност между икономиките в икономическия и паричен съюз, Латвия следва да гарантира пълното и навременно изпълнение на препоръката относно икономическата политика на еврозоната, както е отразено по-долу, по-специално в препоръки (1) и (2).
- (3) Докладът за Латвия за 2018 г.⁴ беше публикуван на 7 март 2018 г. В него бе оценен напредъкът на Латвия в изпълнението на специфичните за държавата препоръки, приети от Съвета на 11 юли 2017 г., последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Латвия през предходните години, както и напредъкът на страната по националните ѝ цели по стратегията „Европа 2020“.
- (4) На 11 април 2018 г. Латвия представи своята национална програма за реформи за 2018 г., а на 16 април — своята програма за стабилност за 2018 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (5) Съответните специфични за всяка държава препоръки бяха взети предвид при програмирането на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2014—2020 г. Както е предвидено в член 23 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁵, когато това е необходимо за подпомагане на изпълнението на съответните препоръки на Съвета, Комисията може да поиска от дадена държава членка да преразгледа своето споразумение за партньорство и съответните програми и да предложи промени в тях. Комисията предостави допълнителни подробности за начина, по който ще използва тази разпоредба, в насоките относно прилагането на мерките, обвързващи ефективността на европейските структурни и инвестиционни фондове с доброто икономическо управление⁶.
- (6) Спрямо Латвия понастоящем се прилагат предпазните мерки на Пакта за стабилност и растеж. В своята програма за стабилност за 2018 г. правителството планира влошаване на номиналното салдо от дефицит в размер на 0,5 % от БВП през 2017 г. до дефицит от 0,9 % от БВП през 2018 г. и 2019 г., преди да се подобри до 0,4 % от БВП през 2020 г. и 2021 г. Това развитие се очаква да бъде в съответствие със средносрочната бюджетна цел за структурен дефицит от 1 % от БВП и с допустимите отклонения, основани на пенсионната реформа и клаузата за структурни реформи в сектора на здравеопазването. Преизчисленият[1] структурен бюджетен дефицит се очаква да нарасне от -1,2 % от БВП през 2017 г. до -1,7 % от БВП през 2018 г., след което през 2019 г. да намалее до -1,5 % от БВП. Съгласно програмата за стабилност за 2018 г. съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да намалее от 40,1 % от БВП през 2017 г. до 36 % от БВП през 2021 г. Прогнозите за растеж на БВП в програмата изглеждат особено оптимистични за 2018 г. и реалистични за 2019 г.

⁴ Работен документ на службите на Комисията SWD (2018) 212 final.

⁵ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320).

⁶ Работен документ на службите на Комисията SWD (2014) 494 final.

в сравнение с прогнозата на Комисията. Има риск от влошаване на състоянието на бюджета, който е свързан с оптимистичната прогноза за средствата, генерирани от мерките за подобряване на спазването на данъчното законодателство.

- (7) На 11 юли 2017 г. Съветът препоръча на Латвия да постигне своята средносрочна бюджетна цел през 2018 г., като се вземат предвид допустимите отклонения, свързани с изпълнението на цялостната реформа на пенсионната система и структурните реформи, за които е позволено временно отклонение. Това е в съответствие с максимален номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи⁷ в размер на 6,0 % през 2018 г., което съответства на допустимо влошаване на структурното салдо с 0,3 % от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2018 г. има риск от значително отклонение от средносрочната бюджетна цел през 2018 г. При все това, с оглед на по-добрите от очакваното резултати за 2017 г., този риск може да бъде по-малък през 2018 г. В същото време инструментът за проверка на достоверността въз основа на прогнозата на Комисията от пролетта на 2018 г. показва висока степен на несигурност по отношение на прогнозната разлика между фактическия и потенциалния БВП на Латвия въз основа на общата методология. Ако бъдат потвърдени, тези фактори ще бъдат разгледани в последващата оценка за 2018 г. през пролетта на 2019 г.
- (8) През 2019 г. се очаква Латвия да постигне своята средносрочна бюджетна цел, като се отчитат временните отклонения, предоставени за периода 2017—2019 г. и свързани с провеждането на структурната реформа в сектора на здравеопазването. Това е в съответствие с максимален номинален темп на растеж на нетните първични държавни разходи в размер на 4,3 % през 2019 г., което съответства на изискваното подобрене на структурното салдо с 0,4 % от БВП. Въз основа на прогнозата на Комисията за 2018 г. съществува риск от значително отклонение от това изискване през 2019 г. и през 2018 г. и 2019 г., взети заедно. Като цяло Съветът е на мнение, че през 2018 г. и в следващите години трябва да бъдат предприети необходимите мерки за спазване на разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж.
- (9) В Латвия се наблюдава голямо неравенство в доходите. Съотношението на доходите на най-богатите 20 % от домакинствата спрямо тези на най-бедните 20 % е достигнало 6,3 през 2017 г., което е сред най-високите в ЕС, тъй като преразпределянето чрез данъчно-осигурителната система е по-ниско. Данъчната система на Латвия беше реформирана и прогресивността на данъка върху доходите на физическите лица беше увеличена, въпреки това данъчната тежест върху нископлатените работници продължава да е относително висока и обезсърчава официалната заетост. Данъчната реформа е ограничена, що се отнася до пренасочването на данъчното облагане към източници, които са по-малко вредни за растежа, и до постигането на заявената цел на политиката —

⁷

Нетните първични държавни разходи включват общите държавни разходи без разходите за лихви, разходите по програми на Съюза, които изцяло се покриват от приходи от средства на Съюза, и недискреционните промени в разходите за обезщетения при безработица. Национално финансираното бруто образуване на основен капитал се изглажда в рамките на период от 4 години. Дискреционните мерки по отношение на приходите и предвиденото по закон увеличаване на приходите са взети предвид. Еднократните мерки по отношение както на приходите, така и на разходите, са нетирани.

увеличаване на дела на данъчните приходи в БВП. Ниският дял на данъчните приходи в БВП ограничава ресурсите за устойчиво предоставяне на обществени услуги и социално приобщаване. Потенциалът за генериране на приходи от данъчното облагане на имуществото и капитала не се използва в достатъчна степен в сравнение с други държави от ЕС. Въпреки постигнатия известен напредък в борбата с данъчните измами, неспазването на данъчното законодателство продължава да бъде сериозно предизвикателство.

- (10) Слабостите в мрежата за социална закрила са отразени в големия дял на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, и са признак за предизвикателствата в областта на минималните доходи, пенсиите и приобщаването на хората с увреждания. Равнището на бедност сред хората с увреждания и възрастните хора през последните години се увеличава и е едно от най-високите в Европа. Реформата на минималното равнище на доходите, обявена през 2014 г., не е изпълнена, което оказва неблагоприятно въздействие върху най-бедните домакинства. Адекватността на социалните помощи се е увеличила само незначително и остава на ниски равнища. Минималните пенсии за старост не са се увеличили от 2006 г. насам. Делът на хората, живеещи в изключително лоши жилищни условия, е сред най-високите в Европа и социалните жилища са оскъдни.
- (11) Наблюдава се затягане на пазара на труда поради неблагоприятното демографско развитие и емиграцията. Ръстът на заетостта се ограничава от спад в предлагането на работна ръка, а възможностите за заетост се различават между отделните региони и нива на уменията. Реформата на учебните програми в областта на професионалното образование и обучение, насочена към съгласуване на образованието с изискванията по отношение на съвременните умения, бележи напредък. Необходими са обаче допълнителни усилия за пълното прилагане на реформата и за повишаване на участието както в началното, така и в продължаващото професионално образование и обучение. Прилагането на новия подход за учене в процеса на работа е започнало, като в него участват социалните партньори и предприятията. Въпреки това малък брой учащи са се записали в схемата. Участието на възрастните в процеса на учене се е увеличило съвсем слабо и участието на безработните лица в активни мерки на пазара на труда е по-ниско, отколкото в повечето други държави членки. Това предизвиква загриженост в контекста на високия процент на безработицата сред нискоквалифицираните лица. В по-широк контекст, укрепването на капацитета на социалните партньори е важно, за да се насърчи тяхната ангажираност.
- (12) Бяха проведени реформи в системата на здравеопазването. Увеличеното финансиране за здравеопазване се очаква да премахне някои ограничения на достъпа, свързани с годишните ограничения за ползването на услуги и дългите периоди на чакане. При все това публичното финансиране за здравеопазване остава далеч под средното за ЕС и все още предстои да бъдат изпълнени мерки за увеличаване на ефективността, включително ефективни мерки за превенция, оптимизиране на болничния сектор, укрепване на първичните медицински грижи и подобряване на управлението на качеството. Резултатите в сферата на здравеопазването са сравнително слаби и своевременният достъп до финансово достъпно здравеопазване за всички продължава да буди безпокойство. Високото равнище на преките плащания от страна на пациентите и разделението на здравните услуги в две кошници („пълно осигуряване“ и „минимално

осигуряване“) пораждат риск от намаляване на достъпа за някои групи и от неблагоприятни последици за здравето.

- (13) Слабостите в качеството на регулаторната уредба и ниската ефикасност и ефективност на публичната администрация оказват отрицателно въздействие върху стопанската среда. През 2016 г. правителството представи амбициозен план за реформи за по-малоброен и по-професионален публичен сектор с цел повишаване на ефективността чрез намаляване на персонала и централизиране на спомагателните функции, и едновременно с това насърчаване на плащанията, основани на резултатите, и повишаване на прозрачността. Този план обаче е ограничен до централната администрация въпреки факта, че значително повишаване на ефективността може да бъде постигнато също и на общинско равнище. Държавните предприятия, които представляват значителен дял от икономиката, са координирани на правителствено равнище. Въпреки че дружествата, притежавани от централното правителство, подлежат на централизирана рамка за корпоративно управление, пристанищата и предприятията, които са собственост на общини, продължават да не попадат в този механизъм.
- (14) Корупцията продължава да възпрепятства стопанската среда в Латвия, а предотвратяването на конфликтите на интереси остава негъвкаво и формалистично. Закъснението в изготвянето на законодателство относно защитата на лицата, сигнализиращи за нередности, е в ущърб на отчетността и ефективността на публичната администрация. Законодателството във връзка с производството по несъстоятелност беше съществено подобро през последните години, с което бяха ограничени възможностите за злоупотреби. Въпреки това Съветът за съдебната система насърчаваше разследването на обвинения за злоупотреби в системата на несъстоятелността, извършени в миналото, чрез възобновяването на някои дела. Той препоръча да се подобри оценяването на квалификацията на съдиите и да бъдат преразгледани съществуващите дисциплинарни мерки.
- (15) Латвийските банки, обслужващи клиенти нерезиденти, са изложени на голям риск от участие в изпиране на пари. Това поражда предизвикателства за целостта на финансовата система, може да навреди на нейната репутация и да окаже отрицателно въздействие върху инвестициите и икономическия растеж. Рамката за борба с изпирането на пари бе подсилена наскоро, но ще бъдат необходими постоянни усилия, за да се постигне устойчиво подобрене. Латвия наскоро прие закон, чиято цел е значително да се ограничи експозицията на латвийския финансов сектор по отношение на рисковете от изпиране на пари. Ключови елементи са подобряването на обмена на информация между финансовите институции и агенциите за правоприлагане, както и ограничаването на сделките с фиктивни предприятия. Последиците от законодателството и неговата ефективност ще трябва да бъдат наблюдавани.
- (16) В контекста на европейския семестър за 2018 г. Комисията направи цялостен анализ на икономическата политика на Латвия, който беше публикуван в доклада за страната за 2018 г. Тя извърши също така оценка на програмата за стабилност за 2018 г., на националната програма за реформи за 2018 г. и на последващите действия във връзка с препоръките, отправени към Латвия през предходните години. Комисията взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Латвия, но и съответствието им с правилата и насоките на Съюза предвид

необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Съюза чрез принос на равнището на Съюза към бъдещите решения на държавите членки.

- (17) С оглед на тази оценка Съветът разгледа програмата за стабилност за 2018 г., като становището му⁸ е изразено по-специално в препоръка 1 по-долу.

ПРЕПОРЪЧВА на Латвия да предприеме следните действия в периода 2018—2019 г.:

1. Да постигне средносрочната бюджетна цел през 2019 г., като се вземат предвид отклоненията, свързани с изпълнението на структурните реформи, за което се позволява временно отклонение. Да намали данъчното облагане за лицата с ниски доходи, като прехвърли тежестта към други източници, по-специално капитала и недвижимото имущество, и като подобри спазването на данъчното законодателство.
2. Да подобри адекватността на обезщетенията за гарантиране на минимален доход, минималните пенсии за старост и подпомагането на доходите на хората с увреждания. Да увеличи адекватността на професионалното образование и обучение на пазара на труда и да насърчи повишаването на квалификацията на работниците и търсещите работа. Да подобри достъпността, качеството и разходната ефективност на системата за здравеопазване.
3. Да засили ефикасността на публичния сектор, по-специално по отношение на местните органи и държавните предприятия. Да засили отчетността на публичната администрация чрез защита на лицата, подаващи сигнали за нередности, предотвратяване на конфликти на интереси и последващи действия във връзка с резултатите от текущата оценка на производства по несъстоятелност в миналото.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*

⁸

Съгласно член 5, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.